

Til Kunnskapsdepartementet
v/politisk rådgiver Magnus Thue
math@kd.dep.no

Oslo, 14.4.2015

Basisferdigheter for utsatte grupper i arbeidsmarkedstiltak – innspill til stortingsmelding om Livslang læring og utenforskap

Det vises til vårt brev av 14.2.2015 og hyggelig og inviterende møte i går i departementet.

Det gleder oss at regjeringen nå vil legge fram en helhetlig stortingsmelding om dette. Betydningen av å fokusere på basiskompetanse i eller med tilknytning til arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne, innvandrere og andre er helt essensielt. Man vet blant annet at nesten 50 % av dem som starter på attføringstiltak har så store vansker med slike basisferdigheter at de vil ha vansker både med å få og beholde arbeid. Svake basisferdigheter betyr likevel ikke at man ikke kan lære – det betyr bare at opplæringen må organiseres på en annen måte enn man gjør i tradisjonell skole hvor mange har møtt nederlag etter nederlag.

Vi har følgende innspill:

Basiskompetanse:

- Personene som står utenfor arbeidslivet og som er registrert hos Nav, skal ha lik mulighet til basiskompetanseopplæring som personer som har et ansettelsesforhold og som kan få en slik opplæring gjennom BKA-midler; jf. VOX-SPEILET 2014 – OPPLÆRING GJENNOM NAV)
- Personer som får avdekket vesentlig svikt i sin basiskompetanse i attføringsløpet sitt, må få tilbud om tilpasset opplæring dersom det vil styrke mulighetene på arbeidsmarkedet.
- Kravet om slik opplæring må gjøres til en nasjonal standard og tydelig operasjonaliseres slik at brukerne får tilbud basert på sine individuelle behov også vis a vis det lokale arbeidsmarkedet. Dagens varierende praksis innenfor Nav-systemet må opphøre.
- Opplæringen må få en ramme som er stor nok til at man faktisk kan oppnå målbare resultater. Noen få ganger kan dette gjøres innenfor korte tidsintervall, men Lesesenteret i Stavanger har uttalt at en person trenger mer enn 100 timer for å endre leseferdigheten sin. Vi i attføringsbransjen har i dag en opplæringspakke for dyslektikere på 117 timer. Dette har gitt resultater som vitner om at ferdighetsnivået er betydelig forbedret til tross for store vansker i utgangspunktet som også gir dem økt trygghet i arbeidssituasjonen og flere muligheter på arbeidsmarkedet.
- Det er omtrent like mange som sliter med tallbehandlingsvansker som lese- og skrivevansker. I dag er det bare psykologer som setter diagnosen dyskalkuli mens pedagoger utelukkende kan beskrive funksjonsnivå som ikke utløser rettigheter for brukerne. For å kartlegge dysleksi kan derimot personer som har pedagogisk kompetanse, sertifiseres i Logos for å utløse slike rettigheter. Tilsvarende verktøy finnes ikke for tallbehandlingsvansker. Det er grunn til å tro

at manglende kartleggingsverktøy fører til at mange ikke får avdekket vansker med tallbehandling. Vi frykter at det finnes store mørketall på dette området, og at tallbehandlingsvansker fører til utestengelse av arbeidslivet og som ikke er så godt belyst som lese- og skrivevansker. Vår erfaring er at også personer med tallbehandlingsvansker oppnår forbedrede resultater etter 117 timers opplæring.

- Dersom alle Navs Arbeidsrådgivningskontor har kartleggingskompetanse knyttet til diagnostisering av tallbehandlingsvansker og lese- og skrivevansker, vil det være enklere å avdekke behovet for opplæring.

Videregående opplæring - Psykiske lidelser, privatisteksamener mm.

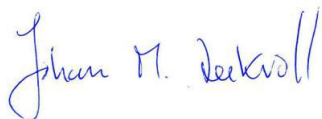
- Personer med ulike psykiske lidelser og læringsutfordringer, har fått oppfølging i våre bedrifter og bl.a. tatt privatisteksamener for å få kompetanse som gjør at de blir formelt kvalifisert til arbeid. Det er spesialløsninger tilpasset den enkelte som gjør at disse menneskene består på sine eksamener.
Vi ønsker at den varslede stortingsmeldingen gir muligheter til å fortsette med dette arbeidet, og det er å håpe at meldingen gir en beskrivelse av hvordan dette skal finansieres.
- Dagens finansieringsordning knyttet til videregående opplæring, gjør det vanskelig å gi opplæring for drop-out ungdommer i attføringsbedrifter e.l. Skolene i fylkeskommunen får penger for et helt skoleår, dersom eleven er registrert som elev innen en gitt dato. Dersom disse midlene hadde fulgt eleven, kunne eleven fått opplæring på det faktiske stedet hvor den oppholder seg. Dette hadde gitt mulighet til individuelt tilpasset opplæring til elevene som midlene er tiltenkt.

Oppsummering.

Vi har i dette brevet tatt opp noen helt sentrale problemsstillinger basert på de erfaringer vi har på dette området etter lang tids praksis. Vi vet at denne regjeringen er opptatt av dette fagfeltet, og håper at våre innspill kan brukes i utformingen av meldingen.

Med vennlig hilsen

Bransjeforeningen Attføringsbedriftene i NHO

Johan-Martin Leikvoll
Direktør

Helene Berntsen
Spesialrådgiver Læringsnettverket